

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap esztendői részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

HIRDETESI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többesori hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter sora 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nador nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Megvan az a rossz szokásunk, hogy vagy kell, vagy nem: kontóznunk. Ma már ugyiszlólván nem is úri tempó: venni valamit és kifizetni. Sőt vannak bizonyos üzletek, melyeknek normális állapot a kölcsönzés. Fűszerbolt, hús-vágószék, szabó: ez az a rendes háromság, melynél a fogyasztók nyolcvan százaléka könyvre, illetőleg számlára vásárol.

Pedig tapasztalja, hogy amilyen jól esik könyvre hordani, ép oly nehéz nagy számlákat fizetni.

Pedig az illető házak nem rakják ám egyidejűleg a hitelvévessel félre a szabónak, mészárosnak, boltosnak való költségrészt.

Mi ennek a rendes következménye?

Az, hogy ujesztendőkor a legtöbb ember nem boldogul a házi számadással. Hogy tovább tenghessen, új kölcsönt vesz igénybe. És nagyobb gödört s abból temeti be a kisebbet.

Ennek az eljárásnak komoly családokban nem volna szabad otthonosnak lennie.

A többi között már azért is kár ezt szokványossá tenni, mert tapasztalati igazság, hogy: aki nem kész fizető, az rendszeren duplán költ. Először kiadja másra a pénzt. Másodszor csinál kontót.

És az még a kisebb rossz következése ennek a balszokásnak, hogy rabjai saját magukra fűznek vele kettős bilincset. Hiszen ha csak az illető hibarészesek magán baja volna belőle a hátrány: egyedül önmaguk ellen vétenének és ez még aránylag kis kihágás volna.

Mi azonban nem kételkedünk kimondani, hogy a könnyelmű kontózők elhalálozásuk esetén valóságos malomkövet hagynak az általuk teremtett nyomor örököseinek és a hitelezőnek nyakán egyaránt. Ritkaság az a »könyvre hordatónál,« hogy egyik hónapban megtakarítanak az előbbinek kiadási többletét. Miért turják tehát bele magukat az anyagi boldogulás olyan kátyujába, amelyből aztán kikapaszkodniok nem igen sikerül?

Még nagyobb az ilyen beosztás nélküli életmód káros hatása állami szempontokból.

Meg vagyok győződve, hogy iparunk pangásának a könnyelmű hitelezés az egyik főoka. Mert az olyan szabó, aki nem tud kontóra dolgozni, nem is csinál forgalmat. Így került és kerül mindig jobban-jobban a tőkebirtokos szolgálatába a képzett, de szegény iparos. Így bukik el egyik becsületes cég a másik után.

Mínthogy ragaszkodik üzlete fentartásához, úgy mint életéhez; mínthogy hitelnélkül nem dolgozhatik: kölcsön vesz jobbra-balra; nyakra-főre forgatja a váltókat. Mikor már aztán a sok hitelező egymás elől félti a kölcsönnek némi garanciáit: megrohanják váratlanul, titokban. Ha egy-kettő rá esett, a többi se nézheti nyugodt szemmel; fölülfoglaltatja amit talál. Ezzel becsukják a boltot, megrontják a cég hírnevét, tönkreteszik hitelét. Erre csak városunkban is négy példa volt a múlt hónapban.

Aki tehát nyugodtan akarja a hónapot élvezni, ne költse el előre a holnaputánra valót is.

Aki komolyan és hazafias úgyszeretettel óhajta az ipar felvirágzását, az fizessen az iparosnak, hogy élhessen.

Mert bizony bizony furcsát nézhetnek az effajta ujkori kontóra uraskodás nélkül elélt ósapaínk, ha úgy bevallaná nekik egyik-másikunk, hogy:

-- Grósz! Szeretnék megházasodni, de nem lehet, mert csak a szabókontóm ötszáz forint.

Egy kis statisztika-féle.

Valahányszor alkalmam nyílik statisztikai adatokat olvashatni, mindenkör nagy érdeklődéssel szoktam azokat tanulmányozni is; mert az illető adatok kedvező vagy kedvezőtlen számarányai a legbiztosabb fokmérője valamely állam, nemzet vagy község kulturális előrelépésének vagy hanyatlásának. Mindenek fölött azonban érdekes a népmozgalmi adatok és a közegészségügyi viszonyok tanulmányozása, melyek valamely népek szaporodását, vagy számbeli csökkenését tüntetik elő.

Nagy elismeréssel adózunk azért tek. Pavlovics Simon városi tisztii főorvos urnak, ki e lapok hasábjain havonként közzé teszi a városunk közegészségügyére vonatkozó adatokat; ezek azonban csak úgy felelnek meg igazi rendeltetésüknek, ha azok több évi adatokkal együtt közölhetnek, s azokat egymással összehasonlítva, magunknak a szükséges tanúságot levonjuk.

Ez okból célszerűnek láttam az 1870 évben megéjtett népszámlálás óta 1881. végéig városunk kath. hitközségének népmozgalmi adatait egybeállítani, mielő körülbőlül tájékozás merithető a gör. keletiek szaporodására nézve is, a mennyiben ebbeli adataik a kath. felekezetiükkel többé kevésbé egyenlők szoktak lenni.

A zombori rom. kath. hitközség népmozgalmi adatai tehát 1870—1881. bezárólag a következő táblázatot tüntetik elő:

Év	Született		Ezek közül törvénytelen		Ezek közül halva született		Ezek közül gyermekek az 5. évig		Mehalt		Házasság kötöttség	
	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány	fiu	leány
1870	252	248	12	22	5	6	41	130	269	235	524	141
1871	263	278	13	21	4	5	9	130	259	235	524	141
1872	232	247	18	22	6	6	12	187	155	342	114	3
1873	251	236	10	21	3	3	7	191	176	367	131	6
1874	292	260	23	12	2	3	7	222	200	422	134	7
1875	287	263	10	21	2	2	4	149	130	279	132	3
1876	288	278	33	33	2	2	4	84	86	170	125	9
1877	305	286	22	43	4	6	10	123	116	239	126	3
1878	309	313	41	43	7	2	9	124	102	226	122	7
1879	289	280	47	34	4	4	8	121	96	217	97	2
1880	295	292	36	40	10	5	15	150	117	267	108	5
1881	258	265	30	23	16	12	28	147	133	280	103	6
ÖSSZESEN	3321	3246	316	343	82	66	148	1714	1527	3241	1455	57

Mindenek előtt hajmeresztő azon eredmény, mely az első 5 évben mutatkozik, ha összehasonlítjuk a születettek számát a halottakéival. 1870—1874-ig bezárólag született összesen: 2559, meghalt: 3560. Az apadás tehát 1001, s mivel a gör. keletieknél is hasonló fogyatkozás volt, elmondhatjuk, hogy Zombor városának az 1870. évi népszámlálás alkalmával feljegyzett 24,000-nyi lakos száma 22 ezerre hanyatlott alá. Az utóbbi 7 évben ez adatok jelentékenyen kedvezőbbek voltak ugyan de a 924 főnyi szaporodás még sem volt képes helyre billenteni a megrontott egyensúlyt.

Önkénytelenül előtérbe nyomul itt azon kérdés: vajjon mi lehetett oka ezen rendkívüli halálozásnak?

Igaz ugyan, hogy 1873-ban a cholera, az előző években pedig a diphteritis is nagy mérvben pusztított városunkban, de ha leszámítjuk a 184 cholera esetet, valamint a roncsoló toroklob áldozatainak számát: még mindig oly óriási összeg marad fenn, mely méltán gondolkodóba ejti az embert.

Mondják némelyek, hogy a nép rohamos elszegényedése, ruháhiány, rossz életmód, az ártalmas szesz italok mértéktelen élvezete s a t. okozói az ily rendkívüli halálozásnak. Meglehet. — Mi azonban azt

hisszük, másutt rejlik a nagy baj, mit orvosolni lehetne is, kellene is.

Ha figyelembe vesszük a meghalt gyermekek kimutatását, látni fogjuk, hogy a született gyermekek 49 százaléka elhal, mielőtt 5-ik életévét elérte volna. Ezen óriási számarány nemesak hogy rendkívüli, de valóban megdöbbentő. S ha ennek közelebbi indokát kutatjuk, azon szomorú tapasztalásra kell jutnunk, hogy a halál birodalmába e gyermekek soraiból legtöbb halottat liferálnak ama tudatlan, tehetetlen, hogy ne mondjuk éhietetlen pór asszonyok, kik a szülés nagyfontosságú pillanatában a szülésznői teendőkre vállalkoznak.

Nem értjük itt a városi viszonyokat, melyeknek lehető rendezettségét örömet constataljuk; de ne feledjük el, hogy e város lakosságának egy harmad-része a távol eső tanyákon lakik, s e rengeteg nagy számu lakoságról nincs gondoskodva, hogy ama végzetes órában, midőn két emberi élet, az anya és gyermeke jön a legnagyobb veszedelembé, valamely ügyes és lelkiismeretes szülésznő segédkezését vehesse igénybe. Elszorul az emberi szív, midőn kénytelen tapasztalni, hogy ily kuruzsló asszonyok tudatlansága és nem ritkán lelkiismeretlensége folytán mennyi tömérdek emberi élet adatik át a temetőnek, mely pedig rendezet-tebb viszonyok közt vajmi könnyen megmenthető lenne fajunknak és nemzetünknek.

Ugy vagyunk értesülve, hogy városunkban is létezik valami közegészségügyi bizottság. Meglehet, hogy valahol a papíron meg is van; azonban sajnosan kell kijelentnünk, hogy működéséről edes keveset hallottunk. Ha tehát csakugyan existál valahol illető bizottság, úgy bátorodunk egész tisztelettel eme nagy jelentőségű körülményre felhívni szives figyelmét.

Nem kevesebb megszívlelést érdemel azon tapasztalás is, hogy a törvénytelen és halva született gyermekek száma évről évre folyton nagyobbodik. E mellett azonban tartózkodunk tovább időzni, nem lévén szándokunk erkölcsi oktatásokba boosátkozni különösen akkor, midőn könnyen megtörténhetnék, hogy azon intéző körök, kik hivatva és képesek lennének e mélyen-n-k elejét venni, meg találjanak haragudni érte. Haragot szítani pedig egyáltalán nem lehet sem kedvünk, sem célunk.

Sokkal elszomorítóbb azonban ezen házasságon kívül született gyermekek abbéli sorsa, hogy azok 51% — tehát felénél több — születésük után rövid időre elhalnak. T. Pavlovics Simon városi főorvos úr legutóbbi (mult évi december hóról szóló) kimutatásában nem ok nélkül jegyezte meg: „az elhaltak kora 0—1 évig: 16 (mind törvényes) igen, mert az valóságos esemény, és a krónikákban megörökítésre méltó rendkívüli nagy ritkaság, hogy egy hónapban született 5 törvénytelen gyermek közül ugyanazon hóban egyetlen egy sem veszett el még. Hogy mennyi hal el a törvénytelen gyermekek közül mindjárt az első évben, ennek megvilágítására álljon itt a következő, szintén csak a katolikusokra vonatkozó kimutatás:

Év	Házasságon kívül született	Ezek közül meghalt	A halálozás százaléka
1870	34	19	55.8%
1871	31	17	50%
1872	40	24	60%
1873	31	16	51.6%
1874	35	24	68.5%
1875	60	24	40%
1876	66	32	48.4%
1877	65	35	53.8%
1878	84	38	45.2%
1879	81	39	48.1%
1880	76	35	46%
1881	53	26	49%

Átlagos elhalálozási percent: 51.3

51³/₁₀ százaléki Hangosan hirdeti e borzasztó adat azon botrányos tény, hogy az angyalosinálók már nem csupán a fővárosok körül tanyáznak, hanem leszármaztak már a vidékre is folytatni emberirtó működésüket. A cholera, a háború, a hagymáz, himlő, a láz minden pereputtyával, a tudóvész s a nyavalyák egyéb fajtai nem sóprik meg az emberiséget oly buszán, mint eme gyalázatos mesterség kezelői, kik nem riadnak vissza semmi eszköztől, hogy egy-egy ily ártatlan teremtést láb alól eltegyenek.

Nagyon nemes kötelességet teljesítené akkor a tisztii főorvos ur, ha ily gyermekeknek sokszor gyanus elhalálozása alkalmával küssé a dolog mélyére tekintene, s hisszük, hogy csakhamar reá lehetne jönni azon különben nyílt titokra, hogy sok ily gyermek részint szükségéből, de legtöbbször szabadulás céljából vagy a szükséges tápanyag lelketlen megvonása, vagy más módon, de épen nem természetes halállal végzi be pár napos életét.

Vége a házasságkötések rovatát illetőleg első tekintetre kitűnik, hogy az évi adatok épen nem állnak arányban a lakosság számával. Ennek oka egyrészt ugyan a nősülhetésnek törvény általi korlátozásában is rejlik; de a legnagyobb részt mégis azon nagy társadalmi baj riasztja vissza a nősülést, mely mai nap már minden osztályban annyira lábra kapott: az t. i. hogy a nagy fényűzés és élvhajhászat folytán a családok háztartását nem tarthatja kellő arányban a jövedelmével. Bizony az utóbbi évtizedekben, a mióta oly sokan a házasságkötés költséges vonalmának alapját a telekkönyvi adatokban keresik, nagyon sok család jövedelét borult föl az úrhatalomság csillagzó sallangjától, midőn oly módon kívánt élni, melyet szerényebb anyagi körülményei meg nem engedhettek. A mivel ennek útját lehetne állítani: egyedül csak az erkölcsi erő felébresztése, és a tisztességes takarékoság egyszerűbb, komolyabb életmódhoz való visszatérés által lenne eszközölhető.

Apatin, 1882. jan. 14.

Jusits Antal kir. albiró ur lassu bár, de óvatos vizsgálataján sikerült tegnapelőtt, hogy a gyanúkok alapján Keller Jánost letartóztatta; és a tegnap itt megtörtént Szakáll Vidor kir. alügyész az illető volt könyvvizsgáló ellen el is rendelte a vizsgálati tőrséget és Keller könyvvizsgáló nem felebbezett. — Ez a tényállás ma.

Keller könyvelőre azért volt gyanújuk már elejétől fogva; mert ő az este egészen szokása ellenére már 1/8 órákor ment haza az Ertl kocsmájából, holott máskor még csak egy kártyázó ember ott volt, nem távozott, ha mindjárt éjféli lett, sőt egy földvécsi áldomás tartatott az este, midőn a pénz elveszett és az illetők hívták Kellert, a ki egy asztalnál ült egyedül, hogy jöjjön közbükk, és ő dacára, hogy mind jó emberei voltak a társaságban, még sem ment közbükk; hanem mindenkinek csodálkozására azt mondta, hogy haza megy. Ezt tudta az egyleti pénztárnok, mert ő a mulatók közt volt egészen reggel két óráig és így elmondta Marschnak az előbbi esetet és akkor Marsch tudakozódott, hogy Keller hol tarozik privát embernek és épen Krebs sógorának volt Keller adása 200 forinttal.

Elhatározták tehát, hogy Krebs sógora felmondja Kellernak a pénzt és fizetésre szólítja. — Ez megtörtént, Keller másnap fizetett. Voltak még más privát adósságai is, melyeket szintén kifizetett, sőt még póstán is küldött pénzt az órágyárakoa. De a mi a gyanú megkésztette, az az volt, hogy Keller testvérbátyja József (a vastag) fizetett öccse helyett a segély egyletben 1584 forintot, állítván, hogy ő megkönyörül fivérére és kifizeti tartozását, mert ha porre kerül a dolog, úgy is neki kell azt kifizetni, mivel ő a kezes. T. i. Keller az egyletből kötelezvényre vette volt ki ezt a pénzt. — Midőn Keller József fizetett, Krebs pénztárnok jól megnézte a pénzt és egy ismerős ötösrre talált, melyről meg volt győződve, miszerint az a lopott pénz közt volt, t. i. pecsétviaszos volt. Ezen körülményt besúgták Jusits vizsgálóbírónak, a ki Keller Józsefet hívatta és ő azonnal bevallotta, hogy Keller János neje hozta neki az 1500 forintot, hogy fizessen férje helyett az egyletben. Erre Keller Jánost s nejét szerdán este befogták.

Csütörtökön hetivásár levén, az egész községben elterjedt onnan a hír és mindenki örült, hogy nyomára jöttek a gazembernek és így az a sok ártatlan legalább felemelt fível mer járnai az utcán, akiket gyanúsítottak. Az összes könyvek bevitetnek Zomborba szakszerű megvizsgálásra és így az apatini szegény emberek, kik már régen vártak arra, hogy pénzüket kikapják, ismét néhány hónapra visszavetettek.

Keller a börtönben is mindent tagad; de neje mint hallom tett terhelő vallomások az ügyre nézve. A házukban tartott házmotózás alkalmával 75 forintot és több privátoktól visszaváltott obligatokat találtak. — Ennyit írhatok az egész ügyről, többet még nem lehet tudni.

Csonopla, 1882. jan. hó.

Szegyenyfir és mély megilletődés futá át egész várost, midőn a dec. 27-ől kelt „Bácska” becses hasábjain, a tek. alispán ur terjedelmes jelentéséből azon fájdalmasan megsegényítő sorokra bukkantam, hogy: „A vagyon és személybiztonság tüze gerjesztés, lopás, sőt emberélet elleni merényletekkel is, leginkább Csonopla községében lön megintatva.”

Tehát Bácsme gyében, ennek oly sok városa és községe sorában Csonopla sülyedt volna legmélyebben alá, oly annyira, hogy itt az embereknek sem vagyonuk, sem életük nem vala biztonságban? Igen, — ezt olvasta fel a tek. alispán ur a megye színe-java előtt, ezt hozza és terjeszti a szélrózsa minden irányában a „Bácska,” ezt tudomásul vehette azóta minden olvasni tudó honpolgár.

Való és szomorú tény biz ez; szomorú és lesújtó az kivált Csonopla községének jobb érzelmű polgárainak, s még inkább egy olyanra, ki községbeleit szívből szereti, ki azok anyagi és erkölcsi előmenetelét mindenha óhajtáná és örömmel üdvözlőnl!

De azért nem csüggedünk el, sőt ellenkezőleg épen nagyon is szomorú és valójában megsegényítő tényből, azon körülményből, hogy Csonopla községe a megyei jelentésben a sülyedség legalsó fokán szerepel, meritünk némi vigaszt és bátoritást a jövőre, azon édes reményben, hogy a tek. vármegyének ezentúl hát nagyobb és éberebb gondja leendő községünkre, erélyesebben lépnd fel, nem engedi, nem türedi el a jövőben, hogy újabb tüzesetek, lopás, és emberélet elleni merényletekkel a község különben békés lakosai tolytonos izgalomban s rettegésben tartassanak, hogy azoknak személy és vagyonbiztonságát egyesek büntetlenül a jövőben is háborgassák, mi több, minduntalan kocakára kitegyék.

Bátran merjük állítani, hogy Csonopla soha nem is jut azon lejtőre, a melyen manap magát mások előtt szégyenlenie kell, ha a felsőbb közigazgatási hatóságok, azoknak hivatott közegei, az időközönkint Csonoplán fel-feltűnedező tűz, lopás és embergyilkolási

esetekkel szemben mindjárt elején, (principiis obsta) határozott, szigorú ellenállást foglalnak és kifejteneik vala.

Rövid négy év lefolyása alatt községünkben mintegy 30—40 tüzeset, 20—30 részint ablakba, részint emberekre való lövés, 10 gyilkolás, számtalan verekedés s még több lopási eset fordult elő. — Leégett a községhez kocsiszíne, felgyújták a jegyzőlak szénáját, fel a paplak pince fölötti melléképületét is.

A nyári hónapokban csak páni félelem és rettegés közt hajtható le éji nyugalomra kifáradt tagjait a nép, miközben a méltán kiérdemelt békés álom messze kerülte őt, nem tudván, mely percben zavarja fel nyughelyéről a lövések és rémkialtások zaja, a dob pergése, a vészharangok kongása, nem tudván nem-e csapnak össze saját feje fölött is még az éjjel a lángok és teszik semmivé az oly véresen szerzett s eddig kínosan megőrzött csekély kis vagyonát.

Loptak itt, loptak amott; belöttek ide, belöttek oda, belöttek a plébánialakba is. S mindezen valóban gyakori, nagy és szomorú bűnesetekkel szemben mi történt? Kérdi már most joggal minden jobb érzelmű, adófizető honpolgár.

Tették-e mindenkor jelentések vagy sem? — nem dobattak-e azok „ad acta” már az első fórumnál? — eljuttottak-e rendeltetésük helyére vagy sem? nem tudjuk s nem keressük, annyira azonban bizonyos, hogy ily lázas helyzetünkben, ily nagy és gyakori bűneseteknek megfelelő, arányos, községi vagy megyei intézkedések nem történtek; s ha éjtettett is itt-ott egy-két vizsgálat, ott, ugy tetszik nekünk, — s velünk ugy vélekedik az egész község — a „lasser-passer” elv tartatott és mindig „plus valuit favor in iudice, quam lex in codice.”

A ma befogottak, az egész község nem csekély bámulatára, ijedelme és bosszantására, „kezességre” csakhamar ismét nagy bátran és büszkén itthon séfifáltak. — Csoda volt aztán, ha így exempla traxerunt, ha egyik a másiktól vérszemét és bátorságot kapott? ha minden suhanc zsebéből két revolver is nézett ki? ha azokkal csupa passzióból hol egymásra, hol az ablakokra puffogattak? ha e mellett aztán a megsértett vagy kártvallott fél, elhagyatva mindenkitől, a helyett, hogy jelentést tett volna, félt, szepegett — s nagyot hallgatott, nehogy még életével is áldozzék? Ha lehet egy vagy más vármegyére, rendkívüli esetekben a rögtön itéletet kérelmezni s alkalmazni, nem látom be, miért ne lehetett volna egy ötezer lélekből álló község megnyugtatására is rendkívüli, erélyesebb óvintézkedéseket, a törvény legszigorubb hatályát alkalmazásba hozni?

Elénken emlékezzünk még Ó-Sztaparra; ott is mily százanadó állapotok uralkodtak ezeltől néhány évvel? Mi javítá azt, ha nem az erélyes községi és megyei fellépések és intézkedések?

Ne gondolja senki, hogy községünk végkép megromlott. Nyíltan merjük állítani, hogy itt, egészen elvetemedett, végkép makacs, gonosz és megromlott egyén egy sinos; sőt mi több, hogy „exceptis paucis excoipiendis” a többi valóban szófogadó, békés, szelid lelki, tisztelő adó és jó erkölcsű emberek.

Bebizonyítom ezt azzal, hogy jelenlegi derék új biránk, Palich Antal, egy szavára a karácsonyi ünnepek, az év utolsó és első, ugy a három királyok napján szokásos tümérdék lövöldözések mind elmaradtak; — azzal, hogy három nyelvű népiünk között soha nemzetiségi összekoccsanakok elő nem fordultak; hogy tiszteli és szereti papjait, tanítóit s többi előjáróit; hogy vasár és ünnepnapokon zsunfolásig látogatja az Isten házát.

A hol ilyen a nép, ott csak egy kis jóakarát, egy erélyes, kitartó bírót, ennek vármegyétől való erős támogatása, minden egyes előforduló bűnesetnél gyors, körülményes és szigorú vizsgálat, a törvény egész szigorának példás alkalmazása, más rendkívüli óvintézkedések, mint pl. az alispán ur által ígért éjjeli őrk föllállítása, az új zsandaroknak gyakrabban való megjelenése, a notatusok szemmel tartása: és rendben, csendben lesz minden, Csonopláról a szégyenlott le lesz mosva, s visszalépd azon általánosán óhajtott békés és nyugalmas állapotába, melyben eddig is magát oly sok számos éveken át mindenkor megtartani képes volt.

Ezt reményli Csonopla a megyétől, ezt kéri annak ötezer lakosa a közszeretet és tiszteletben álló, lángbuzgalmu alispán urtól. — És ezt kérti joga van, mert ha a haza oltárára áldozik adójával, áldozik életével, saját és fiai vérével: viszont megkivánhatja a haza hivatott érdemes közégeitől azt, hogy rá ily nyomasztó helyzetben éberebb gondot fordítsanak, azt, hogy ezentul személy és vagyonbiztonságát mások minduntalan háborgatni többé ne merészeljék.

Vajha ugy legyen! — — —

Jankovácon, 1882. január 12.

Tekintetes szerkesztő ur!

A jankováci önszegélyző szövetekezett folyó év január hó elsején megkezdette működését. Örömmel constatalhatom, miszerint ezen 800 usque 1000 betéti könyvecskére tervezett intézet megnyitásának napjait az 1500-at meghaladta s ha az aláírók összege a lefolyt hetekhez hasonló rohamossággal fog növekedni ugy ez a leg röviddebb idő alatt 2000-re fog rugni. Szóval intézetünk életképes; mert nem privát érdekek, hanem a közjó iránti leiriatlan lelkesedés folytán létesült; mert ugy a helyi, mint a vidéki közönség részéről páratlanul van felkarolva. Öröm látni ama sugárzó arcokat, melylyel lakosaink vasárnap és pénteken az intézetbe sietnek, hogy ott megtakarított állé-reiket elhelyezzék. A pénztárnoki tisztséget Madzinyi János, a könyvelőit Brachfeld Zsigmond urak szintén inkább ügyünk emelése, semmint magánérdekből ritka buzgalommal s szakértelemmel végzik. Nem hagyhatom felemlítés nélkül miszerint érdemdús igazgatónk Dr. Boromisza ur mindent elkövetett, hogy a betéti könyvecské s egyéb a könyveléshez szükséges fő- és mellékkönyvek minél helyesebb szerkezetűek s minél olcsóbb kiállításnak legyenek. Az első cél elérésénél segédkezet nyújtott neki a zombori öns. szöv. érdemes tisztikara, amiért is ennek az igazgatóság egyhangulag

meleg köszönetét fejezé ki; a második cél elérését pedig Bittermann Nándor azáltal tette lehetővé amennyiben a betéti könyvecskéket s egyéb könyveket valamennyi eddigi vállalkozónál olcsóbban ajánlkozott elkészíteni, sőt kijelentette: ha költségei netalán felülmúlnák a megrendelési árt ugy a fedezetlen hiányt ügyünk érdekében sajátjából kész fedezni. Az igazgatóság — mihelyt a megrendelt könyvek birtokába jutnak — ő irányában is lerovandja hálája adóját.

Közéről s távolról egyaránt melegen érdeklődnek intézetünk iránt s ha drága hazánk minden vidékén ily ernyedetlenül buzgólkodnak az üdvözöz eszmék megtestesítése körül, akkor Magyarország csakugyan nem volt, hanem lesz.

Hazafiai tisztelettel

Bergl Emil,
igazgatósági tag.

A „Bácska” című lap kiadó hivatalának Zomborban.

Hazánkban felszaporodott szegény árvaleányok sorsán anyai gondviseléssel lenni egyletünknek feladata, mi; egyesek áldozata és fáradsága által, jelenleg már 102 növendékre szaporodott azok száma, kik árvaházunkban nyerne egész ellátást és tanítást, ezen az emberiség érdekében tett fáradozásaink legszébb jutalma, ha távol a fővárostól elismerésre talál.

A zombori m. kir. adóhivatal tisztikara által tett 11 frt adományt az árvák nevében köszönettel véve, felkérlek, hálás köszönetemet a mélyen tisztelt adományozóknak tudomására juttatni.

Maradok mély tisztelettel
Budapest, 1882. január hó 10.

Damjanich János özvegye,
a magyar gazdasszonyok orsz. egyletének elnöke.

A parkban.

Kisasszony! hogy lehet ön oly hegyetlen?

Emlékezik, midőn a parkba voltunk?

Ah! hogy ne?! Akkor olyan bájos volt,

S mi önnek oly gyönyörrel udvaroltunk.

Szép keblén egy kinyíllott róza díszle,

S mi érte hárman versenyt küzdödnék.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem akará megérteni szegényt!

Emlékezem, sohat beszéltem önnek,

Miért oly bús, levert, ha ön körött van,

Ha nem enyelge véle, félt, haragszik,

Gúnyt érezett minden hecses kacajban.

Imádtam lázas — tiszta szenvedéllyel,

Feltártam nékem érző szívet.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem akará megérteni szegényt!

Hisz akkor is, midőn a parkba voltunk,

Mily esdő, s reszkető szavakba kérte,

Hogy boldogítsa egy muló viraggal,

Tegye szívére, s ha kell meghal érte!

Sajnáltam, hogy tud ennyire szeretni,

S csodáltam benn a legdicsőbb erényt.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem akará megérteni szegényt!

Nem adta, tudta bár, mit adna véle,

S magát pajzán mosollyal mentegette:

„Éj-éj, bizony! hogy is kívánhat ílyet,

Még összesúgna a világ felette.”

Ő felsőhajtja és tovább könyörgött,

Nem birt lemondani róla — s egyre kért.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem tudta boldogítani szegényt!

Hetyke uracs közelge nem sokára,

Sietve jött, s már messziről hajlonga;

Őn elpirult . . . zavart lett szép kisasszony,

S egy perc alatt tudám, hogy áll a dolga.

De hallgatók . . . S elváltunk nem sokára,

Szíves mosollyal adta kis kezét.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem akará megérteni szegényt!

Oly bús vala, midőn elváltam tőlem!

Kérdeztem „hová?” — „Akarhová, csak itt nem!”

Ő távozott, de én tovább maradtam,

Nagysád! bocsánat, hogy utána lestem.

Kutatni vágytam szíve rejtekébe,

Mit rejt, bár tudtam sejtelmim szerint.

Szegény Dezső! — Nagysád, ön oly hegyetlen,

Nem akará megérteni szegényt!

Éj-éj kisasszony . . . lám ki hitte volna,

Hogy vad szemérmít ily hamar letette?

Oh, hogy tekintget erre . . . jobbra . . . balra,

Nagysád! talán vigyázva is lehetne?

Ej! lám a róza már az urfi keblén,

S ez? . . . Akarolja érte . . . Oh, be szép!

Szegény kisasszony! Ön tilosba tévedt,

„Csak rajt” ne csipje ott a feleség!

Sibari Gyula.

A népköri vita, egyrészt a Czeder-pártnak érett mérséklete, másrészt a Bezeredy-pártnak higgadt engedékenysége folytán, vasárnap 11 órakor sírán ki-egyenlítettett. A Czeder-párt pénteken este 6 órakor a Gromilovich-vendéglőben 151 tag részvételével érte-kezletet tartván, belenyugodott abba, hogy: miután az ellenpárt a jan. 8-iki választást törvényesnek el nem ismeri és jan. 15-én újabb tisztújítást kíván tartatni: őt ebbeli felfogásának érvényesítésében annál kevésbé fogja gátolni, minél bizonyosabb, hogy mint tulnyomó többség, a saját is képes lesz a kisebbség szándékával szemben alkotmányos akaratának érvényt szerezni.

Ezért is abban állapodott meg a párt, hogy ke-riülve a kisebbség elkieserítését, fölfogásából folyó szab- ad szándékának szabad folyást enged annyiban, hogy: miután már a maga számára a tisztviselőket megvá- lasztotta, megválasztja őket pártbeli erejénél fogva a kisebbség számára is. Azaz: passiv részt vesz a tiszt- újításon; de midőn a korelnök a választás kezdetét kitézi, a saját — már megválasztott — egyéneit, az ellenpártot is kötelező jogérvénnyel kiküldi.

Ugy is történt. Vasárnap 11 órakor zsufolóság megtelt a Népkör helyisége.

Bezeredy Béla, mult évi elnök, a megjelenésben akadályozva levén, helyette Jakobcsics Mihály, volt alelnök, saját és tisztársai nevében leköszönt. Zsulyevits Demjén korelnökül választatván, a tisztújítást meg- nyitotta.

Ekkor a jan. 8-iki választást érvényesnek tartó többség, a saját megválasztott embereit újból kiküld- tette, hogy azoknak tisztviselőse az ellenpárti ki- sebség által is, az általuk sürgetett formák tisztelet- ben tartásával, érvényesnek ismertessék el.

Amennyiben azonban a már megválasztottak egyik-másika leköszönt: helyettük a többség rögtön újakat választott azért, mert ez által egyrészt új köz- gyűlésnek összehívását mellőzni, másrészt a kisebbség óhajait is méltányos számba venni akarta.

Igy lett a leköszöntek helyett: igazgató Dr. Molnár István Lajos, pénztáros Czinkler Gyula, könyv- táros Temunovits Tamás, vál. tag Stebler Lajos.

A sok elvi vitára okot adó véleménykülönbségek így kiegyenlülvén, a pártok, 2—3 tuzólót eltekintve, összebékülvén: remélhető, hogy a százig való új tag- gal megizmosodott Népkör, magasztos hivatásának, a népies elemek magyaros zamatú önmivelő egyértelmű- ségének céljához képest, tényleg is olvasztó kemencé- jeül és békés tejlődési templomul szolgáland.

Szóval: Szent a béke! Kö rá, aki megzavarja! A megyei kezelő és segéd személyzet f. évi ja- nuár hó 15-én összegyűlvén, a nyugdíj megállapítása tekintetéből értekezletet tartván, elhatározatott: hogy a többi megyei segéd és kezelő személyzettel egyet- értőleg a képviselőházhoz egy felirat intéztessek; s eme felirat szerkesztésével Rédey Lajos megyei iktató és Staudacher József megyei kiadó urak bizattak meg.

A Nemes-Militicsi kaszinó egyet folyó hó 6-án d. u. 3 órakor tartotta tisztújító közgyűlését 33 tag je- lenlétében. Volt elnökünk Kaich József az ismételt meg- tiszteltetést sok teendői miatt el nem fogadhatta. Elnöknek szavazat többséggel Vidákovich Adám vá- lasztott meg. Igazgatóknak Vidákovich György, Jegyző Hajnal Vilmos. Könyvtárnok Simonyi Béla. Ellenőr Littvay Máttyás. Pénztárnok Vidákovich József. Vá- lasztmányi tagok Nagy Lajos, Cserny Antal, Iván- kovich Fülöp, Vujevits József, Ernst Samu, Horváth Mihály, Knézy Miklós. I. s.

Rokokó balat készül a jövő hóban rendezni a zom- bori magyar nőegyesület.

Városunk szépülése. A fő- és zárandok-utcák sar- kán levő Schliesser-féle kis házat a napokban meg- vette a szerb olvasókör, és helyére a tavaszra emele- tes házat épített, melynek földszinti helyiségeiben ven- déglő lesz.

A „Regényvilág” c. Magyar családi regénytár 8. füzeté szokott változatos és becses tartalommal meg- jelent.

Dr. Schuller Simon ügyvéd 50 fnt adománnyal a zombori kaszinó-egyleti dalárda alapító tagja lett.

Lovagais ítélet. Kemény és tanulságos ítéletet hozott a budapesti ítélőtábla két bajmoki suhanc ellen, kik egy nőt nyilvános helyen aljas módon megsértet- tek. Jogi szempontból annyiban érdekes a szóban forgó ítélet, amennyiben az van benne kimondva, hogy a személyes szabadság megsértésének tényálladéka akkor is fenforog, ha a sértett fél csak néhány pillanatra is gátoltatik akaratának szabad megvalósításában. Az alább előadott esetben a vádlott a sértett felet egy székre erővel leültette és néhány percig nem engedte felkelni. A felsőbb bíróságok ezen cselekményben a személyes szabadság megsértését látták.

A tényállás a „Büntető Jog T.” szerint a kö- vetkező:

Berger Miklós 1880. február hava előtt megkérte Holzhacker Anna kezét, kitől azonban kosarat kapott. Emiatt Berger Miklós Holzhacker Annára haragudott és őt minden módon megszegyeníteni igyekezett. 1880. évi február 13-án Bajmokon a nagyvendéglőben tartott táncmulatság alkalmával, hol Holzhacker Anna is je- len volt, tervét Beck Miklós segítségével következőleg hajtotta végre: Beck Miklós a mulatságban Holzhacker Annát táncra kérte fel. A tánc alatt Berger Miklós a helyiség közepére széket tett. Beck Miklós most Holzhacker Annával a székekhez táncolt, őt a székre erővel leültette és elkiáltotta magát: „Itt ül a meny- asszony!”

A leány fel akart ugroni, de Beck a széken erő- vel visszatartotta. E közben Berger Miklós elkiáltotta magát: „De vad a menyasszony!”, mire a jelen voltak gúny és nevetés között siettek a hely színére, amidőn Beck Miklós Holzhacker Annát a rcu l ütötte. Mindez néhány pillanat műve volt:

A szabadkai kir. járásbírósg Beck Miklóst és Berger Miklóst a Holzhacker Anna személyén elköve- tett rágalmozás és becsületsértés miatt vétkeseknek nyilvánította és őket három három havi fogságra és 50—50 forint pénzbüntetésre ítélte.

A budapesti kir. ítélőtábla az első bíróság ítéle- tének megváltoztatásával Beck Miklóst a személyes szabadság megsértésében és a becsületsértés vétségé- ben mint tettest, Berger Miklóst a személyes szabad-

ság megsértése vétségében mint felbujtót és a becsü- letsértés vétségében mint tettest mondotta ki bünös- nek és Beck Miklóst két havi, Berger Miklóst 3 havi fogságra ítélte.

A legtöbb ítélőszék a kir. tábla ítéletét helyhen hagyta.

Pályázat. A zombori m. kir. jószágigazgatóságnál üresedésbe jött mérnöki állásra, melylyel 800 fnt évi fizetés, szabad lakás vagy 150 fnt lakáspénz, 300 fnt napidíjátalány, 41 köbméter tüzelőfa és 6 kat. hold tiszti föld haszonélvezete van összekötte, pályázat van hirdetve, melynek határideje a f. évi január hó 31. napján jár le.

Apatini levelünkhöz. Egy zavarosan fogalmazott hétfői sürgönyünk meg azt tudja, hogy vasárnap dél- ben Kellerné vallomásra, az ő jelenlétében áskáltak a szemétdombjukon; mert az asszony vallomása szer- rint férje ott valamit elrejtett. Sok valamit találtak is; de a 4000 ft. nem volt közte. Sz.

Piknik. Szombaton, e hó 21-én fényes piknik lesz a „Vadászkürt” emeleti termeiben, melyen a háziass- zonyok tisztét Bibra Frigyes báróné és Birvalszy- Zákó Maja úrnök teljesítik. A rendezés élen a követ- kező urak állanak: Podmaniczky Armin báró, Schmausz Endre, Szemző István, ifj. Pál Antal, ifj. Vározy Ká- rely, Dr. Drakulics Pál, dr. Vojnits István, Bezeredy István, és Zákó István.

Több oldalról érkezett panasz következtében ezen- nel tudomására juttatjuk lapunk olvasóközönségének, a postai jogosított díjaknak megállapított módozatait.

Magunk is tudjuk, hogy némely faluban a posta- master nemhogy fizetne a levélhordónak, hanem még az veszi meg tőle a hivatalt. És ezt csak a kiszabott illetékek meg nem tartásának és túlzásának szándéká- ból teszik. Felkérjük olvasóinkat, hogy ezen, bár rövi- ditve de hitelesen közölt rendelethez nem alkalmaz- kodó levélhordókat a postamestereknek bejelenteni s ismétlődés esetében a valódi tényállást velünk is köz- leni sziveskedjenek. Mert az ily vérberozsodott vissza- éléseket csak gyökeres kúra orvosolhatja.

A m. k. földm. ipar keresk. min. rendelete a postai kézbesítési és fiók illetékek szabályozása. 8733. sz. A levelek és postai küldemények kézbesítésére nézve a kinestári postahivataloknál 1877. évi jan. 1-én a köv. szabály lép életbe:

1. Az ily posták is jogosultak, sőt kötelesek a felek kívánatára havi 50 kr. díjért nekik fiókot készen tartani s leveleiket lehetőleg rögtön kiadni.

2. A házhoz vitt postaküldemények után a köv. díjak járnak:
a) közönséges és ajánlott levelek, lev lapok, áru- mustrák, keresztöltési szalag alatt, vagy nyitott bor- itékban küldött könyvek, röpiratok, hangjegyek, láto- gatójegyek, árjegyzékek és effélékért, továbbá posta- utalványokért és az utánvételi összeg befizetése után vissza érkezett utánvételi lapok és jegyekért darabon- ként e g y krajcár;

b) kocsipostai küldeményekről és utánvételi je- gyekről szóló értesítvényekért darabonként 2 kr. (még ha az illető fiókot tart is);
c) kocsipostai küldeményeknek házhoz való kéz- besítéséért a b) pontban említett két kr. helyett három krajcár.

3. Lapok házhoz csak a fél kívánatára vitetnek; fizetendő érték és pedig mindig előre: a) ha a hírlap hetenkint legalább négyyszer jelenik meg, havonkint tíz kr.; a hozzátartozó, külön kézbesített esti lappal együtt 20 kr.

b) Ha a hírlap hetenkint négyszernél ritkábban de legalább egyszer jelenik meg, havonkint 5 kr.

c) Ha nem minden héten jelenik meg, példányon- kint egy kr., mely utóbbi illeték azonban csak kézbe- sítéskor fizetendő.

4. A házhoz való kézbesítés esetében illetékmen- tesek: a) minden hivatalos levél; b) a külföldről ér- kezett összes levélpostai küldemények.

5. Fiók, illetékfizetés nélkül nyitandó: portomen- tes kir. hivatalok és hatóságok, törvényhatóságok, kato- nai parancsnokságok, községi elöljárók, a „poste res- tante”-ok számára.

Ezen hivatalos személyek azonban, a fentebbi ter- hek mellett, házhoz is kívánhatják küldeményeiket.

6. Kinestári postáknál magán felek havi 1 ftért kapnak fiókot.

Budapest 1876. dec. 12-én.

Beküldetett a „Magyar Regény Csarnok” c. szépi- rodalmi közlöny f. é. I. füzeté. Hetenkint egy szám jelenik meg belőle, érdekes olvasmányokkal. Kiadja Aigner (Abonyi) Lajos, Bpest Váci utca 1. sz. Ára félévre 3 fnt. A kiállítás gyönyörű, a tartalom magvas.

Városaink népessége. Azon 93 magyarországi vá- ros közül, melyek lakóinak száma a legutóbbi nép- számlálás szerint a 10,000-et meghaladja, 9 megyékre esik. Ezek népesség szerint így következnek egymás után: Szabadka 61,367, Zombor 24,693, Ujvidék 21,325, Zenta 21,507, Baja 19,241, Ó-Becse 15,040, Ó-Kanizsa 13,069, Apatin 11,973 és Szent-Tamás 10,609 lélekkel, nem számítva az egyes városokban állomásozó kato- naságot.

Az „Ország-Világ” 9-ik száma megjelent a szokott változatos és gazdag tartalommal; s bátran állithat- juk, hogy napról-napra szilárdabban áll azon a magas- laton, melyen a külföldön e nemű közlönyök állnak, s teljesen hivatta van, hogy minden magyar család ked- velte lapja legyen. A lap előfizetési ára egész évre 10 fnt, félévre 5 fnt, negyedévre 2 fnt 50 kr. Előfizetheti Wilckens és Waidl kiadóhivatalánál Koronaherceg-utca 3. sz.

Taborszky és Parsch zeneműkereskedésében Buda- pesten megjelent „Az igmándi kispap” Berzík Árpád eredeti népsziművének közkedveltségű dala: 1. Hej de szörnyű. 2. Az én rózsám. 3. Hogyha egyszer me- nyecske lesz. 4. Még azt mondják. 5. Kis pacsirta. 6. Árad a víz. 7. Szomorú fűz hullatja levelét. 8. Szép a hajnal. 9. Tripla szegfű. Énekhangra zongora kísé- rettel vagy zongorára külön alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 ft. 50 kr.

Csütörtökön megint láttunk a r. k. Sz. Három- ság parkányán cífra katrineákat, himes törülközőket steiff függni. Mitán a rendőrség ezen vallási érzüle- tünket bántó visszaélés ellen, multkori szerény felszó- lalásunkra se tudott radikális orvoslót keresni: most

immár a r. k. egyházközséghez fordulunk, hogy legyen oly okos, mint a szerbek és kerítse be közhelyi szent szobrait hozzáférhetlen vasrácsokkal. Mert denikve a rendőrség mindig ott nem állhat és így mégis meg- lehet, hogy holmi drótos tót piaci napon kívül oda te- lepszik tisztázkodni — ami pedig bizon még profán szoborra nézve is blasfémia.

NYILTTÉR. *)

Bácsujfalu, 1882. január 3-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ismervén becses lapjának a közügyek, népnevelés és annak bajnokai a tanítók iránti igazán dicséretes érdeklődését, de másrésztől bátorítva az által, hogy tekintetes szerkesztő ur szintén édes hazánk fiai neve- lése és tanítása körül fáradozik, megfogja tehát en- gedni, hogy csekélységem, mint falusi tanító, vagy ha szabad magamat divatosan kifejezem, mint a nemzet napszámosa, nagyrabecsült lapja kasábjait igénybe ves- szem, s igen tisztelt olvasóit oly tényálladékról tudó- sítani bátorodom, mely mi türes tagadás benne, — a tanúgy nagyobb dicsőségére és a tanítói tekintély eme- lésére való tekintetből — a keltezett napon velem történt. Nehogy azonban egyoldalúságról vádolttassam, tisztelettel előrebocsátom, hogy a néppel semmiféle helyen soha sem érintkezem; nyilvános gyűlésekben, kivéve az iskolások gyűléseit, soha sem veszek részt.

A dolog érdemére térve, ime tehát leírom röviden mai élményeimemet.

Ma volt községünkben a bíró és elöljárók választá- sa. Én is tehát a bevégzett iskolai előadás után nem annyira kíváncsiságból, mint inkább szórakozni óhajtván, a községházába mentem, hogy szem és fültanuja legyek az ott történendőknek. A nép úgy látszik érdeklődött a választás iránt, amennyiben igen számosan voltak jelen és a legnagyobb lelkesedéssel csak egy nevet kiáltottak.

Hogy közelebről is láthassam a választást, be- mentem a tanácssterembe, hol épen egy paraszt ember a szolgabírónak szemrehányásképen adta tudtára és kérte őt, hogy az legyen a bíró, kit a nép akar, ne- hogy újolag viszálykodások és zavarok támadjanak a faluban, mit magam is helyeselve, részemről szintén kértem a szolgabíró urat, hogy csakugyan teljesítse a nép óhaját.

Erre azonban az én szolgabíróm azt válaszolta: mit akar maga itt és mit avatkozik maga a nép ügyeibe? Válaszolám: én mint néptanító szívesen viselem a nép jólétét. Mire ő stentori hangon így nyilatkozott: taní- tónak iskolában a helye, s az ott álló két esendőnek feltegyverzett zsandárnak azt parancsolta: ezt az embert a r t s á k l e, m a g á n a k n e m s z a b a d i n n é t e l m e n n i e! És mindjárt hangzott a szokásos „jegyzőkönyv!” stb.

Persze erre a tömeg csak bámult, mert megjegy- zem kaputos csak magam voltam a szolgabíróm kívül s így egy jobb érzésű paraszt ember, ki már előbb is vitatkozott a szolgabíróval, azt mondotta mindekre: kérem szolgabíró ur ez szegény a tanító urra. Erre én is bátorságot vévén egész megilletődéssel mondtam, hogy miért nem vétet fel erről is jegyzőkönyvet; mire is az érdemes szolgabíró ur azt válaszolá: „e p a r a s z t, m a g a m e g m i n t t a n í t ó, n é p l á z í t ó, b ú n á s!”

Más szavakkal az annyit tesz: erre a parasztra rászorulok, de te a népet csak a jóra oktatód, s így terveim kivételében akadályul szolgálsz nekem, tehát „menjen ki innét, magának az iskolában a helye!” Ez volna tehát a tényálladék.

Nagy József bácsi szolgabíró az, ki most három év előtt is a községnek maga adott bíró, mit sem tör- lődvén azzal, hogy a nép ellene volt. Ő az, ki a mult hó 29-én egész éjjel itt volt, dözsölt a korcsmában és itatta az embereket, hogy: a másnap Déronyán tar- tandó megyei bizottmányitag választáson az általa megnevezett rokona megválasztását elősegítse és bizo- tosítsa. A választás napján a községházánál osztatta szét a szavazó cédulákat és az erkölcsnemesítő s jel- lemszilárdító italokat, vagyis tótul p á l i n k á t.

Azóta, hogy Nagy József a szolgabíró, községünk- ben a demoralisatio oly nagy fokra hágtott, hogy az ő kiválogatott emberei uton utfélen azt hangoztatják: „mit és kitől féljek, a szolgabíró a zsebünkben van!”

És ő nagyon is feltudja azután használni ezen embereket; sőt még azt sem tartja méltósága alattinak, hogy bizony ő kelme néha néha, el ellátogat az em- berekhez saját lakásaikba is, hogy annál jobban érez- zék a megtiszteltetést . . . .!

Ilyeneket és sok más a nép elrontására szolgáló eszközt használ fel az érdemes úr céljai és érdekei ki- vitelére; persze a tanító és papra azután méltán ha- ragszik is az öreg. . . mivel miként ő mondogatni szokta, a világ minden iskoláját kitanultam én, mit nekem a törvény stb. s záradékul, hogy kifakadásai annál nyomósabbak legyenek, olyan nagyot káromko- dik, hogy maga a nép is azt mondja: „ez nem illő egy szolgabíróhoz” stb.; tehát milyen iskolákat tanult ki?

Végül, hogy mennyire indokolt és méltányos volt az én kérelmem a szolgabíróhoz, az onnét is kitűnik, hogy csakugyan azt választották meg bírónak, akit a nagy többség óhajtott; én nem jeleltem ki a személyt, csakis a nép óhaja teljesítését kértem a szolgabírótól. De úgy látszik ő a népet terrorizálni akarta ez irá- nyomban tanusított bánásmódjával; sőt miként hallom egy regement katonasággal is fenyegette volna a né- pet, de ezek nem tágitottak, hanem azzal válaszoltak: „hogy ha magának az kell, vigye magával Bácsba és legyen a maga bírója, nekünk olyan kell, kit mi vá- lasztunk és akarunk!”

Különbén én a velem történetek az illető tan- hatóságnak azonnal feljelentettem s ártatlanságom, de még mélyen sértett önérzetem tudatában vizsgálatot is kértem. Majd annak idején, ha megengedi tekintetes szerkesztő ur, ez ügy érdemében becses lapja igen tisz- telt olvasóit tudósítani el nem mulasztandom.

Hampel Ede.
néptanító.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor

HIRDETÉSEK.

RÉVAY TESTVÉREK KIADASA BUDAPESTEN.

Január 15-iki számában
megkezdí
JÓKAI MÓR
„EGY JÁTÉKOS, A KI NYER”
című érdekesítő
társadalmi legujabb
regényének köz-
lését.

Február
havában
megkezdí
EBERS GYÖRGY
legujabb regényének
„A polgármesterné”-nek
közlését,
Szász Károly fordításában.

Előfizethetni minden könyvkeres-
kedésben, és egyenesen a kiadóhivatalnál, Bu-
dapest, IV. kerület, Koronaherceg-utca 2. sz.

Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr, félévre 3 frt,
egész évre 6 frt.

A legolcsóbb és legjelesebb magyar szépirodalmi hetilap.

A legolcsóbb és legjelesebb magyar szépirodalmi hetilap.

MAGYAR CSALADI REGÉNYTÁR A MŰVELT KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA.

Hirdetmény.

Alólirottak közhírré teszik, hogy a zombori 2463. számú tjkönyvben A. 7. és 8. sorszám alatt felvett 14 hold 133/1600 $\frac{1}{12}$ ööl I-ső klasszis földből álló közös birtokukat, mely a zombor-gákovai csárdán alul a Gluivics-féle szállások közt fekszik, szabadkézből eladják.

Az eladás feltételei meg tudhatók alólirott tulajdonosoknál.

Zombor, 1882. évi január 15.

Balázs József és Balázs Ferj.
Dömötör Pálné.

3-1

1511. szám.

k. ig. 1881.

Pályázati hirdetmény.

Halálozás folytán megürült torzsa állatorvosi állomás betöltésére ezennel pályázat nyitattik. Felhívtnak mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, hogy állatorvosi oklevéllel, erkölcsi és eddigi működésüket kitüntető bizonyítványokkal támogatott folyamodványukat alólirott Torzsa község előljárásgánál 1882. évi január 31-ig, mint a választás előnapjáig, annál is bizonyosabban nyujtsák be, mivel később beadott folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Ezen állomás negyedévi előre fizetendő évi 300 frt javadalmazással van egybekötve, s a megválasztott állatorvos a hűszemlélt ingyen tartozik teljesíteni, nemkülönbén a község, mint erkölcsi testület tenyész marháit díj nélkül gyógykezelni. — Torzsa, 1881. dec. 30.

Schmausz Ferenc,
jegyző.

3-3

Schmidt Károly,
bíró.

Orvosilag elért
gyógyeredmények

a valódi Hoff János-féle maláta-gyógytápkészít-
mények által, a mell- és gyomor bajoknál.

Elismervény.

Felkérem teljes tisztelettel számomra posta-
utánvét mellett a következőket megküldeni: 14
palack maláta-kivonat egészségi sör, 2 palack
maláta-kivonatot s két zacskó maláta-cukorkát.
Meg kell vallanom, hogy igen jó sikerrel hasz-
nalom különöze mell- és gyomor bajoknál; most
módosítva 10-12 éves gyermekeknél is meg-
próbálok alkalmazni.

Csanád-Palota, 1881. május 6.
Utolsó posta Makó. Tisztelettel

Dr. Wilhelm H. közs. orvos.

HOFF JÁNOS Bécs, Graben Bräunerstrasse
8. szám, főüzlete

Magyarország számára:
BUDAPEST, zsibárus-utca 7.

Raktárak: Zomborban: Gallé Emil gyógy-
szerész és Popits Istvánnál. Szabadkán:
Stojkovits Döménél. Baján: Mihitsch Istvánnál.
12-11

Olcsó és jó kávé

Falcioné Gusztáv

fűszerkereskedésében

ZOMBORBAN.

I. 5 kiló Rio valódi	5 frt 60 kr.
II. 5 „ Laguayra tiszta izü	6 frt 25 kr.
III. 5 „ Portorico finom izü	6 frt 90 kr.
IV. 5 „ Arany Jáva igen finom	6 frt 90 kr.
V. 5 „ Ceylon nagy szemü kitiünö	7 frt 75 kr.

Ezen kávének a fenti árak mellett, vám és fogyasz-
tási adóval együtt, helyben 5 kilogrammonként, vi-
dékre pedig 5 kilogrammnyi posta csomagokban $\frac{4}{4}$
kiló beltartalommal, utánvétellel portmentesen szál-
lítottatnak. 3-2

Tordy Ignác

szobafestő és mázólo
ajánlja magát minden e szakba vágó munkák
felvételére, — pontos szolgálat és jutányos ár
mellett.

Lakik: Zomborban, Szelenese-külváros, or-
gona utca 622. szám. 3-1

Egészzen ártalmatlan
Jobb és olcsóbb
mint bármely
keserűvíz.

Összeállította
Mindenkor beteg
használatja.

A használat utáni az
alább jelzett gyógyszer-
tartalmú ingyen kapható,
mely számos szakkör vé-
loményát tartalmazza, s a
labdacskó hátáról s azok
arátmintánságáról tanu-
bizonyosságot tesznek.

Vételek
BRANDT RICHARD GYÓGSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSKAI
bádgyszereiben adatkak, és pedig 50 szem 70 kr. és kisebb
kr. 6. ért. — Minden valódi svájci labdacskóban a fent jelzett nagy-
kereszt vörös mezőben a kesztő nevelésével, Brandt Richard Gyógysz. svájci labdacskai.
15-12 Kapható Zomborban: Gallé Emil Gyógyszerező urnál.

**SCHWEIZI LABDACSKAI-
BRANDT RICHARD GYÓGSZERÉSZ**

Érvételek, Gyomorosz,
ARANYÉR,
székrekedés,
máj- és epebajok,
fáradtság, ál-
daj- és mell-vezérlés eláll.
Orvosi vény után
készítve.
FŐ-ALKATRÉSZE:
Svájci
gyógyhatású növé-
nyek kivonata.

HIRDETÉS.

Van szerencsém e város és vidéke t. c. közönségét értesíteni, hogy a

MILLÁSSEVITS-FÉLE

jónevű

GYÓGSZERTÁRT

átvettem; azt a tudomány és gyakorlat vívmányai szerint egész újból felszereltem. Ajánlom minden gyógyszerárban tartatni szokott
legjobb forrásbeli cikkeimet, biztosítván egyúttal úgy a tarifászerű árak szoliditását, mint a kiszolgálat lelkiismeretes és éjjel-nappal
egyaránt pontos rendjéről. A t. c. közönség kész szolgálja

*-2

MICHELS GYULA,

a „Sz. Háromság” c. gyógyszerár tulajdonosa.

A VERÉB.

Írta: Károly Mihály.

„Isten akarata nélkül egy veréb sem eshetik le a háztetőről!“ mondá Krisztus. Ezen szent igék forogtak fejében és nyelvén Gottfried lotharingiai hercegnek is, ki a keresztsháboru alkalmával midőn Jeruzsálem városát ostromolta, ebben a Dávid király templomának tornyán levő verebek felé nyilazott s egyszerre hármat lőtt le. Erre három verebet festetett pajzsára következő felirattal: „Vak eset vagy Isten által történt-e?“

II. vagy Nagy Frigyes porosz király 1742. évben március 15-én kiadott egy rendeletet, mely szerint országából irtassék ki minden veréb; egy-egy verébre hat fillért tűzött ki. Két év alatt néhány ezer tallér fizettetett ki a nép közt. A porosz verebek kiöltek minden verebet.

Szászországban 1865-ben törvény tiltotta szegény tollasunk üldözését. Azonban e kedvező törvény 1879-ben megszűnt; mert a tanácsban Langshoff János főtitkár, kopott szárnyasunk ellen olyan hatásos beszédet ordított, hogy a gyűlés felkiáltott: „Halál a verébre!“ Miért? mert — a dühöngő szónok szerint — e madár az évnek 8—9 hónapjában maggal él s így káros.

Megfelelhetne rá tollasunk, mely a mese szerint a malomba ment s egy feloldott zsákra reppent, mondván: „A molnár a lisztet lopja, én pedig a búzát!“ S a nagybót tolvaj, a lisztorzó, kiúzi a kisbótot.

Szárnyasunk mindenki előtt ismeretes. Olyan nagyságu mint a fecske. De míg emez tollunk ősszel elvándorol, amaz itt marad nálunk a legzimankósabb télen is. S erre igen kényes madarunk; mert a rege szerint így szólt a gazdának: „Jobb barátod vagyok mint a vándormadár; mert hű pajtásként a legnagyobb fagyban is veled maradok.“ A gazda pedig így felelt: „Bár te is elmennél! mivel hűséged teher rám nézve s pusztítás.“

Madarunk tollazata barnás-szürke. Feje vaskos, csőre sem kicsiny s otromba. Egyik percben a földet foglal helyet, a másik percben a fán; rövid idő alatt a földön terem, nem sokára a szeméten szökdecselel, mintha szárnyas kecske volna s egy pillanat alatt a levegőben kereng. Egész napon át ireg-forog, mint a repülő s eleven keneső. Innen a közmondás: „Mozog s ugrál mint a veréb.“

Az éretlen, kincsével dicsekedő egyénhez ilyen tréfás kérdés intéztetik. „Egy óra alatt hányat lép a veréb?“ Mire a hetvenkedő rá feleli, hogy körülbelül néhány százat vagy ezret; pedig egyetlen egyet sem: mert tollasunkat a természet csakis ugrálásra teremtette. Főképen a számtudományával henegező kérdeztetik így: „Hat veréb ül a fán, lelőnek azokból négyet, hány marad ottan?“ Persze a bölcs pöffesz-kedő azt válaszolja, hogy hat kettő marad. Holott egy sem marad a fán; mert a lövésre az életben levők is mind elrepülnek onnan.

Hangját, mely csupán emnyiből áll: „csirip, csirip,“ szerfelett szereti madarunk hallatni; pedig a közmondás szerint „verébből nem lesz fülmile.“ Azonban ezen egyszerű csiripelés sokféle. Evés közben s ülve, repülés s ugrálás alkalmával folyvást más módon hangzik az. Bújást s örömet, a veszedelem közeledését s távozását, reményét s aggályát más-más hangon fejezi ki. A verékedő verebek hangja is elüt a csiripelés egyéb kifejezésétől. Furcsa s igen gyakori tollasunk veszekedése. Innen a példabeszéd: „Civakodik mint a veréb.“

„Ugyan mit végeztetek olyan sokat? — tudakozta a mese szerint a fecske igénytelen tollasunktól — ballottam, hogy nagyon csiripeltetek gyülestekben!“ Mire a kérdett így felelt: „Hát nem tudod, hogy a mely tanácsházban sok a láрма, kevés a végzés?“

Egy verébesportból kettő összekocant a fán, honnan lepottyantak s az ottan leső macska körmei közé kerültek. „Min vesztetek így össze?“ kérde a kandúr. „Ellenségeink ellen tanácskoztunk!“ felelék a foglyok. „Megtanultak, — mondá a macska — bár késsön is, hogy a civakodó tanácskozás még közelebb ejt a veszélyhez, melynek elhárításán tanácskoztok.“ S a két rabot megette.

„Van-e verébre való patkó?“ tudakozza a pajkos suhancár a drótos tóttól, ki a kérdést hatalmas gúnyának vévén, káromkodik, dübög és fenyegetőzik. Aki pedig csaklik, arra a pajzán ajak könnyen rá kacagja, hogy „emlegetik a löszemet a verebek.“ S az olyan dologról, ami köztudomásu, fitymálva veti oda a bigygyesztett száj: „Hiszen ezt még a verebek is csiripelik!“

Szárnyasunk csőre vastag és kúpalakú, mely nyáron feketébb mint télen; a csőr háta kissé lefelé görbül, az alsó káva pedig fölfelé van hajlítva, s a két káva szélei szorosan érintik egymást. Orrlyukai, melyek tollal fedvék, a felső káva tövében vannak s a csőr tövében pár serteidomú toll fityeg.

Az embert a madarak közt tollasunk leghivebben követi, nem annyira ragaszkodásból, hanem inkább önértékből; mert a teremtés koronájának körében jóval kényelmesebben meglélhet. Magának annyira bátorságot vesz, hogy még a szobába is behúzódik. Szárnyasunk — Fáy András szerint — télen egy mágnás szobájába lopózott s esténként a függő lámpa felett ült. Zivatarfól s hidegtől ment volt, alatta pedig a lámpa világolt és melegített. Amde beszenyeyzte a pompás lámpát. Mire a cselédség kileste, rácsukta az ajtót s a macska körmeinek adta, mondván: „Ez a toladó bére!“

Merészen ugrosott madarunk a vadász előtt; — a mese szerint — de rá sem ügyelt Nimród vitéz unokája. „Nagyra vetéd fejedet!“ — mondá a fűben meglapult fogoly — e merészséget sokért nem tettem volna.“ Tollasunk azonban válaszolá: „Neked nem is tanácslanám; hanem annak érzése ad szívet, hogy nememből csak sok ér egy töltést.“

Semmi gondot sem fordít szárnyasunk igénytelen fészékére, melyet háztető alá, fali lyukakba s odvas faágakba helyez. Szalmaszálakból és tollakból áll az, melyre a nőstény évenként négyszer is rak tojásokat.

Ezek színe fehér-szürke s a himmel együtt felváltva, két hét alatt kikölti.

Olykor-olykor rest fészket készíteni, hanem más madárnak kész fészket elfoglalja, többnyire a fecskét. De az Isten madara sem hagyja ám magát. Így rögtön itélő bíróságot tartott Nagy-Kanizsán 1878-ban a fecskevilág egy veréb fölött; mivel ez fecskefészket meit elfoglalt. S a rab, noha társai segélyül jöttek, halálra ítéltetett és kivégeztetett.

Tollasunk berepült Baján 1879-ben a Sugovica parton épült fecsketeszékbe; mit az Isten madara látván, százával szálltak a fészek elé, sárral s egyéb anyaggal elevenen befalazták a verebet, mely, mint szárnyas Ubrik Borbála, a befalazott tömlőben kiszvedett.

„Hálátlan mint a veréb!“ mondja a példabeszéd. A verése — a mese szerint — üzte madarunkat, mely az eszterhaj alatt a fecske fészékébe menekült. „Adj menedéket!“ — rimázkodott az üldözött — megszolgálom.“ S az Isten madara befogadta. De másnap a veréb így szólt: „Lakásod megtetszett nekem s itt akarok maradni. Azonban mivel kettőnknek szűk, hurcolkodjál ki ebből.“ Hiába könyörgött a jötevő fecske, önlakából ki kellett költöznie.

Szalmát és lószórt hord össze szárnyasunk s abból rakja fészket, melynek készítése néha veszélyt hoz rá, kivált ha telhetetlen, mint Fáy András verebe. Ez a padlásra a szarufa megett helyezte el fészket, mely már alkalmas volt. De tollasunk nem elégedett meg azzal. „Még e tollat! még e szalmaszálat! még e mohoskát! csak még e pelyhecskét!“ gondola magában s addig hodogatta fészékébe a szekeret, míg ezek a szarufa két oldalán ki nem csüggtes. A pajzán gyerek megséjté a kitésző fészket, felmászott oda és kidordta azt a telhetetlen tollas papzsákkal s ennek már abban csipegő fiaival együtt.

Madarunk fiai gyámoltalanok és meztelenek, melyek iránt a szülők gondos szeretettel viselnek s azokat különösen hernyókkal táplálják. Húsa ehető, aratás s ősz felé legjobb; mert legkövérebb. A földhöz ragadt szegénynek bizony sokszor csirke pecenyeje az, s elmondhatja: „Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzok!“

Vérző szegénységre mutat, midőn a föld népe szárnyasunkat kénytelen megenni, tehát más tollasnak húsát nélkülözi. Ilyenkor sóhajtvá gondol vissza a régi boldogabb aranyidőre s elmondja: „Akkor még a terebesi veréb is kövérebb volt!“ Csakhogy a nyomor szülőtte a közmondás szerint „Dobbal akar verebet fogni“; az az hiába fárado.

Szárnyasunk szemei barnák s aprók. Kissé kimetszett farka tollainak száma tizenkettő; szárnyai tompák és rövidek, melyekben kilenc elsődrendű leble közül az első három a leghosszabb. Tollazata szürke, azonban fehér, barna, sárga és fekete szín is fordul elő azon, főképen a hímen, mely a nősténynek egyszerűbb színezetűtől elüt. Kicsinyei eleinte a nőstényhez hasonlítanak; de az első vedlés után megnyerik az ifju hímek az őket megillető színezetet. Sem igen gyorsan, sem pedig kitartóan nem képes repülni; pedig beh szeretne úgy repülni mint a madarak királya.

Két veréb — a mese szerint — a sasról beszélgetett a háztetőn. „Mondják róla, — szól az egyik — hogy a felhőkig is felszáll.“ Mire a másik felelé: „Nem hiszem; mert tudom, hogy mennyire emelkedhetik egy madár, próbáltam a minap.“ Azonban az első ismét szólt: „De úgy tetszik, miszerint láttam is, hogy egy borult nyári napon mennykővet hozott le orrában az égből.“

Más rege szerint tollasunk a tengelice mellé szállt, mondván: „Tudsz-e szomorú ujságot? A sas nagyon tör ránk!“ Mire a tengelice válaszolá: „Az nekünk nagy tisztelet lenne! de inkább hiszem, hogy a madarak királya nem is tud rólnk.“

„Buja, mint a veréb!“ hangoztatja a közmondás s igaza van; mert ritka madár olyan kejszomszám, mint a mi szerelmes szárnyasunk. „Igaz-e az?“ — kérde Fáy András szerint tollasunk — hogy ti, golyák, tiszta nőstények vagytok?“ Mire a golya felelé: „Meg is érdekeljük a jó nevet; mert az örökös munkálkodástól nem érünk rá gyáva gondolatokra s henyé bujálkodásra, mint ti verebek.“

Szárnyasunknak jó gyomra van, sokat eszik. Innen a példabeszéd: „Torkos, falánk mint a veréb.“ Mindegy neki: bus, gyümölcs vagy lisztes étel. Nyalánk tollasunk, mint a mese állítja, egy asztal tetejéről dicsérte hazáját, mondván „Nem áldott vidék-e ez? Kedves hazám beh szerettek!“ De a fecske arra így válaszolt: „Elég áldott bizony az, mely a nyalánk heverőt is oly kényen tartja. Azonban az ilyennél a honszeretet nem egyéb tudatlan restségnél, hogy hazáján kívül más vidéket nem látott.“

Cucor Gergely verebe a buzakalászon így szólt: „Oh beh jó a buzaszaron hintálóznom! akár örökre itten maradhatnék!“ De a buzakalász eképen válaszolt: „Az ökörfarkkóró még magasabb; mért nem szállsz arra? Erett szemem jók neked, nem pedig a hintálás.“ „Kútágásra szállt a kanveréb!“ — hangzik egy lelkes bor dal, melyet német fordításban 1879-ben a bádeni erdész elfűhatott, midőn udvarán a magas kútágásra egy csoport tollasunk repült. Onnan nézték e madarak az erdész evetjét, mely az udvaron az edényből ette az ételmaradékot. Nagy zajjal támadta meg vagy husz veréb a fűrge állatot, mely a fatetőre menekült. Itten is megvítak a bátor madarak az evettel, mely a házba szabadult. S az ételmaradék a győztes verebek-é lett, melyek a vakmerőség merészek. Csak-hogy a közmondás erre azt mondja: „Szentelen és rabló mint a veréb.“ Mit törődik azzal szárnyasunk, mely büszke is arra, hogy „sok veréb evetet győz.“

Tollasunk egész éven át egy vidéken tartózkodik; miért is az „állandó madarak“ közé sorolatik. Mivel pedig olyan igénytelen, hozzá nagy koponyájú; tehát üres fejűnek tartatik. A példabeszéd is megbélyegzi, mondván: „Ostoba mint a veréb.“ Pedig ez nem áll; inkább ellenkezőleg: legokosabb madaraink egyike, csak meg kell figyelni őt. Értelmessége mellett bizonyít az, hogy rövid idő alatt megszokja az emberek cselekedéseit; megkülönbözteti a kertben vagy a mezőn felállított szalmavázat az embertől, noha az élettelen

madárijesztő fenyegető karokkal van ellátva s két színre van festve, melytől rendkívül fél. Nemkülönbön irtózik a fohagyoma szagától; tehát célszerű a gyümölcsfára fohagyomát akasztani; akkor azon helyről elűzhető.

Tartok attól, hogy Istóczy Győző többi közt azon vakmerő gondolatra is bukkan, miszerint hazánkban azért is kidobandók a zsidók, nehogy honunk előbb-több zsidó országgá válván, a fohagyomát imádó zsidók miatt Magyarországot elhagyják a — verebek.

Szárnyasunk noha ütött-kopott, mint a paraszt, mégis rá fogja a közmondás: „Hü és gögös, mint a veréb.“ Fáy András is ilyennek festi. Szerinte madarunk, midőn zúgott a szél s erdő, azt vélé, hogy alatta hajlong a cserfa. „El innen! — mondá — mert terhem alatt letörök a fa.“ A csiz felelé: „Tört már le valaha fa alattad?“ Viszonzá a veréb: „Volt eszem, hogy tovább repültem, míg ez esett volna.“ Onnan a nádasba leszálltak, hol mindkettőt felfogta egy nádszál, mely alig lengett alattok. „Különös, — kacagott a csiz — e nád kettőnk alatt is alig görbed meg, s a cserfa egymagad alatt recsegett!“ A veréb válaszolá: „Hiszen félig szárnyamon függök a légben s a nádra nem is merek nehezkedni.“ A csész házára iparkodtak repülni; de fél uton leveri a földre őket a szél. „Belátod-e, — kérde a csiz — hogy csupán gögöd nagy, tested pedig kicsiny.“ S a veréb felelé: „Miért? talán hogy a buzaszemek kedvéért a földre leszálltam?“ Mire a csiz viszonzá: „Látom, hogy a gög nem orvosolható s az csak a gögőssel együtt veszhet el.“

Mesében, közmondásban, dalban és néphiedelemben, mindenütt árnyoldalai hatványozott mértékben s tétlenül tollasunknak, fényoldalai pedig agyon vannak hallgatva. Nem esoda így, ha uton-utólen minden bokorban akad egy-egy Madarász Henrik, ki valamennyi madár közt leginkább szerette megfogni s irtani tollasunkat. Ki így bánik a verébbel, nem ismeri őt vagy földre ismeri. A természetbuvárok, kik utána néznek minden állatnak, megfigyelték egyszerű szárnyasunkat s azt tapasztalták, hogy egyetlen egy pár veréb hente-ként fának több mint három ezer hernyót visz. S ez óriás haszon mellett eltörpül az a csekély kár, hogy néhány cseresznyét vagy kalászt megsemmisít.

Ezen csekély kárt sem tenné, ha a természet nem alkotta volna őt a hus evésen kívül gyümölcs vagy gabona fogyasztásra is. Nem tollasunk oka, hogy ősz-szel és télen, midőn a hernyó, fereg s egyéb rovar kihalt, nálunk kénytelen maradni, mint állandó szárnyas, s éhségében a padlást és magtárt is megtizedeli. Ennek kizárólag a természet oka: mért nem teremtette vándormadarunk vagy mért nem bocsát rá, mint a mor-gára, téli álmat.

Tollasunk a gyümölcshöz és gabonához kizárólag hus nem létében, végső éhségében nyul. Hiszen ilyen állapotban a teremtés gyémántja, az ember, nem csak lop, hanem rabol és gyilkol is. Bohó szárnyasunknak pedig, mint oktatlan állatnak, e lopás nem is vétek, sőt ősszel és télen hus hiányában a gyümölcshöz s gabonához hozzá nyulni hatalmas és joga van. Nagy Frigyes porosz király miután országából kiirtatta madarunkat, a verébtelen hazában a hernyók s fergek annyira elszaporodtak, hogy nem termett gyümölcs. Cseresznyét is, melyet imádott a verébüldöző fejedelem, ennek számára idegen országból kellett hozni. Drága pénzen tehát külföldről hozott verebeket hazájába Nagy Frigyes, mondván: „Egbe kiáltó bűn bántani a verebet, melynek gyümölcsinkhöz és gabonánkhoz hozzá nyulni joga van; mert ezeket ő mentette meg részünkre.“

Angolhonban is egy időben kipusztítottak prole-tár tollasunk; de az ottani gazdák csakhamar belátták ballépésüket s a szárazföldről legrövidebb idő alatt új verebeket hoztakat ködös hazájukba s azokat kézzel-lábbal iparkodtak meghonosítani. Helyesen történt; mert szárnyasunk főtápláléka a hernyó, rovar és báb; fiai kizárólag ezekkel táplálja és sohasem maggal. Bradley János angol tudós szerint egy pár veréb, midőn kicsinyeit táplálja, három-négyezer hernyót is megeszik. A múlt században a hollandok Jáva szigetére, a világ leggazdagabb tartományainak egyikére, fakó madarunkból hat párt vittek, melyek ottan elszaporodtak. Mi által Jáva sziget gyümölcs és gabona-bősége jóval nagyobb. Ujjab időben még az ötödik világérszbe, Ausztráliába is szállítottak tollasunk, hogy ottan is a hernyókat pusztítsa. S e körülmény tagadhatatlanul fényes becsületére válik.

Keleti Afrikában dschagga néger népnél minden madár, különösen szárnyasunk, szigoru törvény oltalma alatt áll. Az 1868-iki december 10-én Budán kelt törvény 5-ik szakasza az Ems alatti Ausztriában tiltja a leölt s élő madaraknak árulását. Nem ártana e törvényt általánosítani s szorosan megtartani: akkor tollasunk sem lenne a kegyetlenség s ostobaság szivrendítő vértanuja.

Nem csak a galamb, hanem tollasunk is alkalmas a levélhordásra. Egy egri leánynak volt 1880-ban egy szelid verebe, melyet mindenféle szolgálattevésre betanított. Szerelmes lón a vitéz hölgy egy szomszéd-utcai kalmár segédbe; mivel pedig nem tudta egyéb módon hírül juttatni neki forró érzelmét, tehát level-két kötött fakó szárnyasának nyakára s utra eresztette. S a tudós s engedelmes madár a levelet elvitte az ifjunak s ez rövid idő alatt ugyanazon úton válaszolt. Így lett a veréb szerelmi póstás; tehát még e módon is hasznos.

Calchas, hires görög jóspap, a Trója elleni görög tengeri háborúnak elindulása előtt az aulis-i kikötőben egy fa alatt oltárt emeltetett; s amíg ő az útra az istenektől áldást könyörgött, az alatt egy kigyó bujt elő az oltár alól, felmászott a fára s ottan egy verebet nyole kicsinyével együtt megevett, azután pedig kővé vált. Ezen esetről Calchas azt jövendőlte, miszerint a görög hajóhad Tróját csupán az ostrom tizedik esztendejében veheti be teljesen. S e jóslat be is teljesült.

Nálunk is a jövendölés tárgya tollasunk. Ha lent a porban fürdik, a habonás ember csőre következtet; ha fent magasban vidáman repked, akkor tartós derült mennybolt mosolyog ránk; ha pedig nagy csoportban gyűl össze, lármát csapva s veszekedve: úgy éghá-ború várható. Számos egyéb profécia keletkezik igény-

telen színnyasunk csipogásaiból és bohókás cselekedeteiből.

Hítvány madarunkról vezetéknev is van elég minden nyelvű népnél. Így hazánkban léteznek: Veréb, Verébi, Verebessy s egyéb tulajdonnevek; mi azt mutatja, hogy az illető nevének nemes ősapái kopott tollasunknak kiváló és feltűnő kedvelői valának s azért hivattak ugy.

Helységnevek is vannak szárnyasunkról, így például: Verebes Erdélyben, Magyarhonban pedig Veréb község Veszprém megyében; Verebély mezőváros Bars megyében a Zsitva folyó mellett, dohánya híres. Hajdan a verebélyiek, mint az esztergomi hercegprímás hűbéresei, ennek zászlója alatt tartoztak harcolni.

Tollasunk „verebfélék” cím alatt rengeteg sok változatot számlál; azonban szó szoros értelemben csupán két faja van: a házi veréb, mely egy nyáron át öt ízben is költ; s parlagi vagy hegyi veréb, mely a zordon bécek hűségese lakója. Mind a kétféle hasznos a vidékre. Csak a szivtelen s esztelen ellensége szárnyasunknak. Bár teljesülne az ilyen veréb üldözőről a gombba népdal, mely így kezdődik: „Száz esztendő kanverébnek hátul van a farka...”

Színészet.

Jelezzük álláspontunkat.

Minden város csak olyan színészekre tarthat igényt, amiket eltartani képes. Igazságtalan tehát minden olyan kritika, mely a város műpártoló tehetőségével arányban nem álló társulatot követel. Mi zomboriak tudjuk, hogy milyen társulatra tarthatunk igényt. Tudjuk onnan, hogy pl. Csóka, becsületese szolid törekvései mellett, tavál a tavaszon át, sőt a nyár első felében is szépen megélt közöttünk. Pedig volt vagy 40 tagja.

Ellenben — szerintünk — aki a színészen még ma is a nyelv és nemzet apostolatát, a művelődés mártírját látja; az ideálizál; az prófétának nézi a levélbékát.

Mi tehát a képtelen túlköveteléstől és beteges rajongástól egyenlően távol állunk. Mielőtt azonban irányadónak egyáltalán nem tolatkodó egyéni nézetünket kockáztatnánk, hadd szóljon színházi kritikánk.

Nem magas kothurnusban összeráncolt homlok alatt felvont szemöldökkel, hanem az igazságnak méltányossággal feleresztett tintájába mártott tollal kezünkben fogjuk referenszi tisztünket úgy a részrehajló legyeztetéstől, mint minden kicsinyes gáncoskodástól menten teljesíteni. Nem leszünk elfogultak, sőt szivebben dícsérünk, mint ellenkezőleg; de úgy az ügy, mint a társaság jól felfogott érdekében jelezni a hibákat, megróni a mulasztásokat, rámutatni a javítani valókra, s mindezt elfogulatlan higgadt komolysággal; az áldozatot hozó közönséggel szemben elmulasztatlan kötelemünkül fogjuk ismerni.

Jelenleg nálunk Jakabffy Gábor színtársulata működik elég kevés személyzettel, s mult szombaton e hó 14-én Kóródy Péter „A legény bolondja” című 100 aranyos népszínművében mutatta be magát a szép számmal megjelent közönségnek, azonban fájdalom! nem oly előnyösen, mint azt a társulatnak akár anyagi érdeke, akár művészi reputációja megkívánta, minek oka talán leginkább magának a darabnak megmarányozásra éppen nem méltó voltában keresendő.

Egymással erőszakosan egybetákoltt összefüggéstelen cselekvények, lélektani indoklás nélkül lebonyolítva, következetlen végkifejléssel illetve kinemfejlődéssel, a pongyolaság kiellen sivatagán a jobb gondolatok s fordulatoknál szórványosan telmerülő alig néhány üdítő oázissal, — ez karakteristikája a finomabb izlés és erkölcsnemesítő irány nélkül szűkülő egész darabnak, melyen fekete fonalként buzdólik végig bizonyos szívbárszerű civakodás, perlekedés, egymás fejéhez vágdosott szemeszédett gorombaságok és destillált káromkodásokkal pékelve. Ha hozzávesszük még, hogy a szereplők a rendes veszekedési tónusnál s magasabban intonáltak, mely aztán a folytonos crescendo folytán mindinkább kiállhatatlan fülsértőbbé vált, meg hogy a darabban észlelhető némi tárgyi közvetlenség alanyilag kellekép kidomborítva s a bizonyos érzelmek kellő kifejezéséhez alkalmas hanghordozás eltálatva nem mindig volt, könnyen kitalálható, hogy a kívánt siker miért volt kockázthatva.

Azután meg a zombori közönség sokkal fejlettebb, finomabb izlésű, hogysem a levétközöttség pongyola beteggyon-fekvést és holmi sikamlós célzatosságú kuplettet helyeselhettek.

Egyébként az említett fogatkozások lehető elmulasztására többen a szereplők közül kitalálható ügyeket kifejtési s kárpótlásul némi műveltet is nyújtani iparkodtak. Így Jakabffyné — Kati, néhány érzéssel énekel szép dallal kedveskedett, melyek meg is újráztattak, s különösen a vele hason baj által körágyoz szegzett Juliskával párbeszéde jelenetében igen szeretetreméltóan adta a vigasztaló rokon-barátnét. — Kóváry Lajos — gazdag földműves — különben szintelen szerepbe művészi érzéket tanúsító felfogással s megfelelő maskirozással serénykedett életet varázsolni.

Liptayné Flóra — Juliska — a tolatkodó völegény szerelmi vallomását visszautasító jelenetben szintén élethűen tolmácsolta a szerelmében sértett szív felháborodását. Szóval a főbb szereplők egyikén sem mult, hogy kidomborítani iparkodjanak mindazt, mi a darabban érdeket költethet, műveltet nyújthat. Talán egyébkor majd minden jobban sikerül.

Vasárnap, jan. 15-én bérlétszünetben Almási Tihamérnak „A Borzáné Marcásja” című operett-népszínművét (?) adták, gyér közönség előtt s a tegnapi határozottan sikerültebben.

Selejtes irány, eszmeszegénység köde borítja az egész se hus se hal-féle darabot, s csak is ügyes fordulatáival, gyakoribb jó ötleteivel kelt némi érdekeltéget, mit azonban a kevéssé csattanós vég jóformán lelohaszt. Iparkodtak is a szereplők kizsákmányolni a kizsákmányolható, eleven, jókedvű, kedélyes játékkal a közönségnek kellemesebb estét szerezni a tegnapi-

nál, mit nekik, ha némelyeknek a komikumot karrikatúrává degredáló tulzásaitól s attól, hogy néhányan a beszélőt s hallgatót egyaránt farszto kiabálásban egymást tullicitálni erőlködtek, eltekintünk, elérniök mert szerepeiket, mi pedig különösen vidéki színészeknél valóban dícséretre méltó ritka jelenség, egytől-egyig becsületesen bevették s így sugóra alig szorultak, mi abból is kitetszett, hogy a sugó unalmában vagy álomúszéképen oly hatalmasan adott néha a zenészeknél jelt, mintha csak ő maga volna a színházban. Egy kis piano nem árt. Kiváltak a szereplők közül: Patáky Irma — Farkasné — ki a fondorkodó, duzzogó, konkolyhintó, csapodár, jómódu özvegy menyekét élethűen adta, azonkívül Jakabffyné, Kóváry Katalin, Liptayné Flóra, a családásig hű szülő korcsmárosné; a férfiak közül: Kóváry, Kóródy, Tukoray s az igazgató. — Csak előte!

Iránydarabok előadására kell törekedni.

Kritika.

Mi egyelőre várakozó álláspontot foglalunk el; mert végre két darab után bajos a részletekbe hatólag nyilatkozni. Azonban az eddigi műveltnél minden esetre többet várunk

(Szerk.)

Hírek.

A pénzügyminiszter, Buday József I. oszt. pénzügyi titkárt és Bács-Bodrog megye, valamint Zombor, Baja, Szabadka és Ujvidék törvényhatósági joggal felruházott városok területén működő kir. adófelügyelőt, jelen állomásán végleg meghagyta.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter úr Szendefi Károly palánki adóhivatali ellenőrt III. osztályú adótanókká nevezte ki.

Kinevezés. A Nagy-Kikindán székelő szegedi p. ii. igazgatóság Weinmann Imrét Zentára, Pikler Árpádot Palánkára, adóhivatali ellenőrké; Tóth Lászlót Zomborra IV. oszt. adótitkárré nevezte ki.

A m. k. igazságügyminiszter Rehák Andor zentai jbirósági díjnotot ugyanoda irnokká nevezte ki.

A szabadkai ügyvédi kamara névsorába Dr. Freund Sándor zentai és Hirschler József szabadkai ügyvédek folyólag fölvetettek.

Balok. Az ujvidéki nőegylet és munkásoké jan. 21-én; a főgymnasiumi tanári karé (a segélyegylet gyarapítására) jan. 14; jan. 28-án az izr. nőegylet; febr. 1-én a tüzoltóké; febr. 15-én a zimonyi vasúti mérnököké.

Bíróválasztások. Szenttamáson Manojlovics Lázár és Kuszi János, Temerinben Papik Miksa lett a bíró.

Arverés. Zomborban Ingusz Lipót 2136 ftra becsült ingatlanai febr. 13-án kerülnek dobra.

Az ujveji üdvözletek megváltása címén 513 ftrt folyt be a megyei szertetház javára az alispáni hivatalhoz. Tavál csak 93 ftrt szedetett össze.

A 306. számú öfuttaki mértékhatóság hivatali ügy címez: „Recomandirt. Hoch Löbliches k. u. Comit. Vicegeschpan Amt in Zombor. Bacs Bodrog Comit. Hoch die Amtsprache!

Beküldetett. Topolya község képviselöje igen szép jelét adta szakértelemmel párosult buzgalom iránti méltánylatnak, midőn Dr. Hadzsy János, érdemű városi orvosnak közkedvelti és sikeres kezű működéseért fizetését 500 ftrtől 850 ftra emelte. Éljen a felvilágosult elöljáróság! K.

Atjárörök, dacára, hogy e nemből igazán szép buzgalmat tanusít a városi szakhivatal, sok helyütt járhatlanok. Kivált az ujak építése és lakása nem kielégítő előszerűséggel történik. A Szelencében pl. akárhány van, amelyik új, de a feljáró kocsiútól már is összeteredez; mert az áthajtó ponton nincs semmi féle szilárd kötőmélék vagy olyasmi, ami által a megzúdástól némileg óvatnának. Sok pedig közülük sárosabb, mintha mellette megy el az ember. Teszem a Kocsis-féle ház, a régi kórház, a „Paprika-bolt” és a nagy Gfeller ház előttiek. Kérjük e panaszunk alkalmi orvoslatát.

Öreg erdészek az erdei növények élénkségéből azt a következtetést vonják, hogy az ideit tél már enyhe lesz. Multbeli jegyzetek szerint 1834 és 1816-ban enyhe tél volt, 1807-ben alig volt tél. 1792-ben február havában valamennyi fá virágzott; január hóban már nem kellett fűteni, 1659-ben hó nem volt, 1617, 1609 és 1607-ben egyáltalán nem volt tél. 1538-ban decemberben és januárban a kertek teljesen virágzásban voltak. 1229-ben nem volt tél, és karácsonykor mindenfelé ibolya volt. 1187-ben a fák másodszer virágoztak s teljes lombdisszal. 1873-ban, mint mindenki emlékeztetik, oly enyhe időjárás volt, hogy a szegényebb emberek nem is vettek ki téli kabátjaikat a zálogházakból, mert épen ségél nem volt rájuk szükségük. E—s.

Szerdan a Riedl-féle fötteai lisztkereskedésben majd nagy baj történt. Ugyanis Riedl polgártársunk egy nagy rakást egész a padlásig fölrakott liszthalmazt akart megbontani; miközben az egész suljával reá dőlt. Dr. Wolf sürgösen érkezett segélynek azonban sikerült öt komolyabb bajok elől biztosítani. Kupuzinán a roncsoló toroklob miatt az iskolák még mindig zárva.

A zentai dalkör és hodsági koresolyázó-egylet alapszabályai megerősítettek.

Mihálik Paulina bajai lakos, Csamári vezetéknevét von föl.

Gerster Ödön, a ferenc-esetornai malmok mérnöke és igazgatója, eljegyezte O-Becsén Terék Károly módos polgárnak szép leányát Gizellát.

Cservenkan a „féri daleylet” újra megalakult. Elnöke lett ifj. Schumacher Henrik gyógyszerész úr. Alapos reményünk lehet, hogy az egylet intézői a heterogen elemek összetartásában szép erélyt fejtenek ki. G.

Eladó baromfi tojások. A budapesti állatkert fajokban gazdag baromfi udvara első rangú angol és francia helyekről vásárolt kitünő tenyész példányokkal lett felfrissítve és kiegészítve, sőt egészen új fajok is szereztek be. Megrendeléseket tojásokra már elfogad az igazgatóság, és kívánatra bárhova küld árjegyzékét.

Ismeretes, hogy a Falcione-féle ösztöndíjra az egyházközség Auth technikust, a városi közgyűlés pedig Kovács helybeli főgymnasiumi 8-ik oszt. tanultól ajánlotta. A ministerium az utóbbi mellett döntött.

A zombori polgári casino f. évi január hó 29-én délelőtti 9 órákor tartja tisztújító közgyűlését, melyre a t. tagok tisztelettel meghívottak. Schmausz Endre elnök.

A zentai járáspör képviselöje községi törzsvagyónak 2563 lánco földet s az egész rétet meghagyni ajánlotta; iskolaalapul pedig 200 lánco hagyott meg. A per ügyvédek összesen nyolcvan ezer ft (!) szavaztatott meg. Inter duos litigantes tertius gaudet.

Pekánovits Imre, helybeli mérnök ur, a főgymnasium numismatikai gyűjteményét 39 érdekes darabbal szaporította, miért is neki nyilvános köszönetet mond az igazgatóság.

Ujvidéken Mihajlovics Pajo Vitkovics Risztin kocsmárosnak mellét boszúból felhasította, ki már 13-án reggel bele is ha't. A tettes fogva il.

A zombori első önszegélyző szövetekezet a megnyitandó új ciklus tárgyában f. évi január hó 22-én délelőtti 10 órákor alakuló közgyűlését tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottak. — A közgyűlés tárgysorozata: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. A kisorsolt 12 igazgatósági tagnak újbóli választása. 3. A felügyelő bizottság választása. 4. Netáni indítványok. A kisorsolt 12 igazgatósági tag névsora: Kaufmann Simon, Kuzmits Lajos, Szalay Károly, Kozma László, Ambrozovits Gyula, Dörfler János, Bunyi Károly, Radulovits Szilárd, Varga István, Mihelits Péter, Zsuffa Vince, Vitkovics József. Kelt Zomborban, 1882. évi január hó 15-én tartott igazgatósági üléséből. Zsuffa Vince, szöv. jegyző.

Sürgöny Angyelic bácsi püspöknek pátriarchává kinevezetése biztos tény. Utódjául Pantelies Samuel opovai archimandrita emlegettetik (?).

A budapest-zimonyi vasutnak, melyet tudvalevőleg a francia „Compagnie de Fives Lille” cég épít Szabadkától Kishegyesig terjedő vonalát, értesülésünk szerint, Braun, Klein és Boutum alvállalkozók fogják kiépíteni 454,345 ftrt költségelirányzattal, mely következő tételekre oszlik: földmunka 183,792 ftrt, ültetvények, fonás és védművek 12,050, hidak és átvezetek 74,168 ftrt, utmunkák 7230 ftrt, felépítmény 44,951 ftrt, épületek 97,090 ftrt, kerítés-jelzők és zárszerkezetek 35,063 ftrt. A töltéseknek, földmunkáknak, hidaknak és átvezeteknek 1882. augusztus 1-ig készen kell lenniök, úgy, hogy a felépítmény, t. i. a talpfák és vágnások lerakását e napon késedelem nélkül megkezdhessek. Ez utóbbi munkálatnak oly gyorsan kell elkészülnie, hogy naponként 600 folyó méte-t haladva, a vasutvonal 1883. évi március 15-ig teljesen készen legyen. A vonal, mely az építési sorozatok ötödike és az 1668-ik szelvénytől a 2120-ig terjed, 48,000 folyó méter hosszú és Szabadkán, Csantavéren, Topolyán (hol azonban egyelőre csak örházzal) és Kis-Hegyesen fog állomással birni.

Az ö-becsei tptár mult évre 20211 ft 8 kr. számszámlakönyvi egyenleget és 34178 fr. 26 kr. hasznót mutatott ki. Jótékony célokra 100 ft. van előirányozva. Csak?.. a IX. rendes közgyűlés jan. 29-én d. u. 2 órákor tartatik. Főtárgya: Beszámolás és választások.

A bajai ipartársulat elnöke jan. 8-án Kobelrausch Tóbi, az iparos ifjúsági egylett Repka Mihály.

Az apatini segélyegylet új ciklusára Fuderer József kereskedő választatott elnöké, harmadfélezer részvény-szavazattal.

Az ujvidéki nőegylet most, a kemény tél derekán 22 gyermeket teljesen, 11-et részben felöltöztetett s 32 házi szegényt segélyezett. — Hát a miénk mit csinál? Deputációzik, szed tagokat, gyűjt tőkét. Mi sohse pártoltuk a felekezeti jótékonyágot; mert nem a hitsorost, hanem a szegényt kell tekintetbe vennie az igaz humanitásnak; de azért megdicsérjük a helybeli izr. nőegyletet, mert amit tavál bevett, céljaira is fordította. Ez a nőegylet feladata, nem a tőkegyűjtés.

A bajai nemzeti kaszinó bálja febr. 4-én tartatik. Bálanya Tury Mátýásné urnó lesz. A bajai polgári olvasó egyleté jan. 25-én; az ipartársulaté febr. 1-én. Az ujvidéki keresk ifjúságé febr. 11-én.

A bacsmegeyi tenyész apa-mének Baján jan. 24-én fognak kiosztatni

Adán iskolai takarékpénztárt léptettek életbe. A bajai járásbíróság börtönéből három rab kiásta magát, de Szeremlén kérezerültek.

A megyei kir. tanfelügyelőnek lapunkban minap közölt hazafias felhívása folytán, az elemi iskolák közül eddig a következők adakoztak a Szent-István dícső királyunknak emelendő szoborra: R. k. iskola Béreg 1 ftrt 33; izr. isk. Cservenka 2 ftr. Közs. isk. Cservenka 1 ft 68. Helv. hitv. iskola O-Morovica Kovács Gy. osztálya 2 ft 28; r. k. isk. Sztanisics 6 ft 37; közs. isk. (Pacsér Kovács Sándor iskolaszéké) elnök és a tanítók buzgólkodása folytán) 8 ftr. Helv. hitv. iskolák Ujvidék 6 ftr; hódási r. k. iskola, hol a gyűjtésben a tanítók mellett Willmann János és Trischler József tanulók is buzgólkodtak, 11 ftr 40 kr. A kimutatott összeg 39 ftr 6 kr., melyért a tanfelügyelőség az adakozóknak és gyűjtőknek egyaránt köszönetet nyilvánít. (Folyt. köv.)

A bajai kölcsönös segély-egylet illetéktelenül rárótt adók visszaterítése fejében 11101 ftrt szerzett vissza. A főérdem ezért Koller Ágoston igazgatót illeti.

Az ada-moholyi egyesült takarékpénztár febr. 5-én tartja évi közgyűlését; az ockecsei jan. 29-én; a zentai febr. 2-án.

Beküldetett a „Bunjevác” szerkesztőségének. Magyar, — de nem bunyevác lapot kérünk t. B—i uram névmagyarosításához hiven, hogy ne csak a név, hanem a nyelv is, — mint a szív arany kulcsa*)... és a szellem prizmatikus tükre magyar — mindörökké magyar legyen... Hiszen az államanyának ugyanis a végig elég sajtó sebje vagyon más oldalról a haladatlan omladináktól... azért oh irtozzunk e „Bunjevác” gyilokkal még egy halálos döfést szorongó anyatestün okozni, mostoha Brutusok! Egy magyar koma.

A bajai állandó mükedvelő társulat — talán jan. 21-én — Tóth Kálmán emlékszobra javára a „Szuzsi úr” c. vigjátékot adja elő. Szereplők: Allaga Otto, Bene Gyuláné, Devich László, Erdélyi Gyula, Geiger Károly, Horváth Irma, Klenantz György, Scheiber Gyula és neje, Lederer Pál, Saly Margit, Felicidész Emil.

*) A kules állítólag a madarasi plébánián található Szedő.